

Brigitte Sindelarová

Cvičné programy k překonání deficitů dílčích funkcí

Přeložila a na specifické obtíže v českém jazyce adaptovala: Věra Pokorná

VNÍMÁNÍ ČASOVÉHO SLEDU 3

© B. Sindelar, Wien, 1998

Všechna práva vyhrazena

© Psychodiagnostika, Bratislava - Brno

ÚVOD

Tento program má dítěti pomoci, aby si správně zapamatovalo a správně vybavilo pořadí. Toto vnímání časového sledu je jedním z předpokladů správného psaní, čtení a počítání. Aby bylo například slovo správně napsáno, je nutné sestavit písmena ve správném pořadí, aby nebyly zaměněny, a aby ani žádné písmeno nechybělo.

Předkládaný cvičný program je třetí částí cvičného programu, který má odstranit deficit dílčí funkce ve vnímání časového sledu. Jeho cílem je odstranit od základu poruchu učení a chování dítěte, které se dají odvodit od deficitu dílčí funkce ve vnímání časového sledu. Program nenabízí všeobecnou podporu, ale ovlivňuje jen elementární proces vnímání časového sledu.

Proto pomůže jen tehdy, pokud obtíže dítěte vycházejí skutečně z tohoto deficitu dílčí funkce. To znamená, že je nutné předchodí přesné diagnostické vyšetření, aby se zjistilo, co způsobuje obtíže dítěte. A jen tehdy, když se vyšetřením zjistí, že příčinou obtíží dítěte je deficit dílčí funkce ve vnímání časového sledu, je možné očekávat úspěch z provádění těchto cvičení.

NÁVOD K PROVÁDĚNÍ PROGRAMU

Jen některé zásadní poznámky k provádění cvičného programu:

Program je sestaven hierarchicky, to znamená, následnost jednotlivých cvičení je odstupňována podle stupně obtížnosti a komplexity od nejjednoduchých cvičení ke cvičením nejtěžším. Cvičení jsou tedy stále obtížnější. Proto je důležité, abyste přešli k dalšímu cvičení vždy teprve tehdy, až právě probírané cvičení je zvládnuto k vaší spokojenosti, to znamená, že se daří zvládnout bez chyb. Je proto možné, že se vám během celého programu stane, že budete muset některá cvičení mnohem déle nacvičovat, dokud je dítě nezvládne bezchybně. Nedejte se nikdy svést k tomu, abyste pokračovali příliš rychle! Ohrožovali byste tím úspěch programu.

Necvičte tento program déle než deset minut denně. Protože cvičíte funkci, která není u vašeho dítěte dostatečně rozvinutá, velmi rychle ho unavíte. Je dokonce možné, že dítě při prvních cvičných jednotkách, bude ještě dříve unavené. Pak ukončete cvičení bez jakékoli poznámky již dříve. Schopnost výkonu dítěte bude jistě vzrůstat, takže brzy budete moci cvičit celých deset minut. Určitě však necvičte více! Únavnost dítěte se může projevit i nechutí, "ztrátou koncentrace" a větším počtem chyb. I to jsou jistě známky únavy.

I když nemáte cvičit déle než deset minut denně, je nesmírně důležité, abyste cvičili skutečně pravidelně, nejlépe denně. Jen tak dosáhnete úspěch, který si přejete.

Nyní na závěr ještě jeden důležitý bod k provádění cvičného programu: nikdy, i když se dítě ještě velmi trápí a stále dělá chyby, nesmíte ztrácet trpělivost, ztrácet odvalu nebo se dokonce zlobit. Naopak, i když to dítě neprojevuje, trpí samo chybami a neúspěchem nejvíce. Proto musíte ukázat, že vaše trpělivost a povzbuzování dítěte je nevyčerpatelné. Aby se dostavil úspěch, musíte vy i vaše dítě mít vždycky radost z cvičení.

Základní pravidla pro provádění cvičného programu shrnu ještě jednou. Zachovávat tato pravidla je bezpodmínečně nutné, pokud chcete dosáhnout úspěchu, který si přejete:

- 1. Vždy teprve tehdy přejděte k dalšímu cvičení, když předcházející cvičení se daří splnit bezchybně a bez pomoci!**
- 2. Cvičte pravidelně, pokud možno denně!**
- 3. Cvičte denně deset minut, nikdy ne více!**
- 4. Nikdy se na dítě nezlobte, neztrácejte odvalu a trpělivost, stále udržujte důvěru dítěte v úspěch a pracujte s radostí!**

Pokud budete dodržovat tato pravidla, cvičení přinese úspěch, ve který doufáte. Tento úspěch se samozřejmě nedostaví ze dne na den, nýbrž teprve po určité době.

Řešte školní problémy svého dítěte od základů! Přeji vašemu dítěti i vám mnoho úspěchu!

Dr. Brigitte Sindelar

1. část

Návod pro cvičení na stranách 9 - 25:

Předložte dítěti sešit na délku. V každé řádce tabulky má zjistit, jak je řada uspořádána. Řadu má doplnit.

1	1	1	1				
2	2	2	2				
a	1	a	1				
b	2	b	2				

0	1	0	1				
1	2	1	2				
4	6	4	6				
A	B	A	B				

3	5	3	5				
9	0	9	0				
8	7	8	7				
A	Z	A	Z				

0	A	0	A			
A	B	C	A	B	C	
1	2	3	1	2	3	
4	5	6	4	5	6	

9	2	0	9	2	0		
2	4	6	2	4	6		
8	9	1	8	9			
2	4	6	2	4			

b	2	b	2				
B	b	B	b	B			
D	4	D	4				
E	d	E	d				

3	5	7	3	5			
0	8	9	0	8			
1	6	3	1	6			
1	G	1	G				

F	S	F	S				
T	T	T	T				
N	E	N	E				
H	h	H	h				

č	š	č	š				
x	y	x	y				
l	m	l	m				
r	s	r	s				

A	A	B	A	A	B	
D	C	C	D	C	C	
K	L	L	K	L	L	
1	1	2	1	1	2	

b	1	2	b	1	2	
5	6	u	5	6	u	
A	e	e	A	e	e	
W	k	k	W	k	k	

R	R	s					
1	1	5					
2	2	9					
b	2	3					

7	6	5	7	6			
w	m	n	w	m			
0	z	y	0	z			
0	2	4	0	2			

e	4	4	5	8	e	e	e
b	4	5	5	5	d	d	d
b	4	5	5	5	4	4	4
b	4	5	5	B	b	b	b

W	2	3	W	2			
G	h	1	G				
G	i	i	G				
J	5	6	J				

d	b	b	d			
č	š	ž	č	ž		
v	6	w	v	w		
4	5	z	4	z		

d	2	2	d	2			
7	7	m	7				
w	2	3	w				
E	e	e	E				

Návod pro cvičení na stranách 27-34:

Předložte dítěti sešit na délku.

Každá řádka sestává z řady číslic nebo písmen, nebo číslic a písmen. Některá pole zůstala prá
Dítě má zjistit, jak je řada uspořádána a pak prázdná pole doplnit.

A	B	A		A	B		B
A	B	C	A		C		B
M	N	N		N	N		N
D	d	d	D	d		D	
A	b	A	b		b	A	

1	2	1	1	7		2
2	3	4	2		4	3
8	7	6	8			8
b	c	c	b		c	b

b	4	4	4	4	4	4	
2	3	u	2	u	2	2	
m	n	8	n	n	m	n	n
1	2	3	1	3	3	2	2

e	e	A	e	A	e	
k	p	r	k	r		p
f	t	t	t		f	
ó	8	v		v	ó	

M	n	n	M			M	
A	b	C	A		C		
1	3	5	1			1	
2	4	6	2			2	

L	l	h	l	l			l
4	r	r				r	4
S	z	z				z	z
P	p	p				p	

3	4	j	3		j		
1	b	2					b
0	o	u	0		u		o
X	x	x	X				x

M	k	k		k		M	k
2	n	3				2	
1	e	2		e		1	e
5	4	z					

Návod pro cvičení na stranách 36-56:

Předložte dítěti sešit na délku.

Každá řádka sestává z řady číslic nebo písmen, nebo číslic a písmen. Některá pole zůstala prázdná. Dítě má zjistit, jak je řada uspořádána a pak prázdná pole doplnit.

1	2	3	4	6				10	11	12
2	4	6	10		14		18	20	22	
1	3	5	7	11	13			19		23
A	B	C		F		H	I		K	L
a	b	c	d			h		j	k	l

A	a	B	b	C		d		e		f
1	a	2	b		c	d	4	e		f
12	11	10						3	2	1
z	y	x	w			s	t	q	p	
l	k	j		h	g			c	b	

3	6	9	15	21	27	30	36
24	20	18	14	10	8	4	2
A	b	C	E	f	h	I	I
M	n	p	Q	s	t	v	x
1	2	a	3	4	5	e	

a	b	b	c		c	d		d	d	e	
a	a		b	c		d		e	e		f
1		2	3		3		4	4		5	
1	2	3	4	5	6		5	4		2	
6	7	8	9		11	11		9	8		6

a		c		e	f	f		d	c	b	
1	2		4	z	z	z	z		3		1
z		z	y	y	x	x	x		w	v	v
1		1	1	1	2	2	2	2	3		3
1	b	2	d		f	4	h		j	6	

a	1		2	c		d	4		5	f	
a	b	c	1		3	a	b		1	2	
1	2	3		4	3	2	1	1		3	4
a		c	d	d		b	a	a	b	c	d
20		22			25	25		23	22	21	20

5			20	25		35		45	50		60
10	20		40		60	70			100	110	
a	2	b		c	2	d		e	2		2
10	b		b	8	b			6	b		b
A	b	c	d	E	f		h	l		k	

A		C	d	E	F	g	I	J	k	
A		B	b		C	D		e	F	f
a	a	A	b		B		C	d	d	D
Z	y		w	V		T		q		
Z	26	y	25	x		w	23	22	u	

1	A		a	3	A		a	5		6	
a		a	A	b	b		B	C	C	C	
2	2	4	2		2	8		10	2		2
	1	2	2		3	4	4	5	5	6	
M	n		Mn		n	M	n	n	Mn		

a	h	1	5	a	1		a	h	5
12	n		b	14	n	15	16	n	b
z	y	x	x		z	z	x	x	z
1	2	3	4	5	5	5	4		
A	B	C	d		f	G	l	j	k

A		C		E	F	g		i	j	k	l
o	O		O	p	P	P		o			O
A	b	c	d		f	g	h		j	k	l
9	8	7	6		4	4	5	6		8	9
A	B		b	A		a	b		B		b

4	5	6	6		5	6	6	4		6	
H	1	2		3	4	H	5		H	7	
a		a	1	1		b	b	2	2	c	
1	2	3		z	z	4		6	z	z	
12	10				2	11	9	7		3	1

v	o	v	a	v	e		o		a	w	e
o		a	b	e	b	o		a	b	e	
i	b	a		b	a	b				a	b
n	u		o		n	o			u		o
b	p	d	t	g	k		p		t	g	

8	9	0		9	0		9	8	9	0
a	e	i	o	u		e		u	a	
r	o	t	r		t	r	o	r	o	
T	o	r	r		t	T	o	r	o	t
m	a		e		i	m	a	e	m	

A	Z		Y	C	X		W	E	V		U
1	2	3	3		1		2	3		2	1
2	22	3		4	44		55	6	66		77
1	10	2	20		30	4		5	50		60
c	b	a	c		a	c	b		c		a

3	c	2	b	1		3	c		b	a
1	100	2		3	300		400		500	6
4	8	12		20		28	32			44
z	y	y		w	w	u	u		u	t
a	b	b	a	c		a	d		a	e

	a	11	b	10	c		d	8		7	f
2	1		1	4		5		6	1		1
a	50	b		c	48		47	e		f	
100	99	98			95	94		92		90	89
1		3		5	6		b	c	d	e	

6		4	3	2	1	f	e		c		a
	2	3	a		c	4		6	d	e	f
a	b	1	2		d	3		e	f		6
1	2	3	4	a		c	d	5		7	8
a	b	c		e	f		5	4		2	1

z	a	y		x	c	w		v	e		f
z		z	z	z	y		y	y	x		x
6		5	b		c	3	d		e	1	f
	a	a	b	b	b		c	c	d		d
1	1	1	a		a	2		2	b	b	

a	A	a		B	b	c		c	d	D	
3		4		5	1		1	7	1		1
	b	b	33	c		44	d	d		e	e
	12	18			36	42	48		60		72
6	60	12	60	18		24	60		60		

1. cvičení:

Řekněte dítěti následující slovo: KAPACITA

Nyní vyslovujte toto slovo v pravidelném rytmu stále znovu, dítě se má připojit. Jakmile dítě vyslovuje slovo spolu s vámi ve stejném rytmu, přestaňte a nechte dítě, aby řikalo slovo samo. Jakmile dítě slovo vysloví desetkrát za sebou, aniž by se přerušilo, můžete pokračovat dalším cvičením.

Dítěti vysvětlete:

“Řeknu ti teď jedno slovo. Opakuj ho prosím po mně: kapacita.”

Dítě slovo opakuje. Jakmile dítě slovo jednou správně zopakuje, vysvětlete mu:

“Slovo budu říkat stále znovu, a ty ho říkej se mnou. Já pak přestanu a ty budeš pokračovat sám/sama dále.”

Jakmile dítě přeřikává slovo samo, počítejte beze slov na prstech. Pokud se dítě přerukne, ukažte mu na svých prstech, kam se až dostalo a začněte počítat znovu do desíti. Komentujte chybu: “Hopla, to nebylo správně. Začneme znova.” Nebo podobně. Nenechte se zatáhnout nikdy do diskuse jako “Tahle chyba neplatí”. Politujte dítě, ale nikdy ho nehubujte a nebuďte netrpěliví proto, že musíte ještě jednou začít od začátku.

Tento postup platí i pro všechny chyby v další cvičení. Prosím, nezapomeňte, že nikdy nesmíte cvičit déle než 10 minut. Pokud se vám nepodaří během této doby splnit cvičení, nemá smysl dále pokračovat. Je lepe zkoušet cvičení další den. Jinak ztratí zúčastnění chuť ze cvičení, kterému se musíte vyhnout.

Tento návod na cvičení platí i pro následující cvičení.

2. cvičení

Cvičte se slovem: LOKOMOTIVA

3. cvičení

Cvičte se slovem: MOTORKA

4. cvičení

Cvičte se slovem: ELEKTRINA

5. cvičení

Cvičte se slovem: ŠVESTKOVÉ KNEDLÍKY

6. cvičení

Cvičte se slovem: OSCHLÝ KOUSEK

7. cvičení

Cvičte se slovem: AKUMULÁTOR

8. cvičení

Cvičte se slovem: MOŘSKÝ VZDUCH

9. cvičení

Cvičte se slovem: ČTYŘI SVIŠTI

10. cvičení

Cvičte se slovem: STAŘIČKÝ STROM

11. cvičení

Cvičte se slovem: BEZOBRATLÝ TVOR

12. cvičení

Cvičte se slovem: REŽISÉR

13. cvičení

Cvičte se slovem: JISKŘIČKY VZPLÁLY

14. cvičení

Cvičte se slovy: BE - BI - BU

15. cvičení

Cvičte se slovy: BEBA - BIBA - BUBA

16. cvičení

Cvičte se slovy: PEBE - PEBI - PEBU

17. cvičení

Cvičte se slovy: DUSA - DESA - DOSA

18. cvičení

Cvičte se slovy: PEBELA - PEBILA - PEBULA

19. cvičení

Cvičte se slovy: BEPUDI - BEPIDI - BEPEDI

20. cvičení

Cvičte se slovy: ČTYŘI ELEKTRICKÉ LOKOMOTIVY

21. cvičení

Cvičte se slovy: PĚT KOPEK KONOPI

22. cvičení

Cvičte se slovy: KLÍČKY PATŘÍ NA KOLÍČKY

Pokud se vám podařilo nacvičit i 22. cvičení, udělejte si s dítětem oslavu. Ukončili jste cvičný program Vnímání časového sledu 3. Gratuluji.